

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМДАР / ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ /  
PEDAGOGICAL SCIENCES

DOI 10.54596/2309-6977-2021-2-39-41

УДК 81: 372.8

МРНТИ 16.01.45

ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ЭТНО-БАҒДАРЛЫ АУДИТОРИЯДАН ТЫС  
МОДЕЛІ

Алексеева М.В., Русланұлы Ж.

*ФМБЖОО Арктикалық МАТУ, Якутск, Ресей*

Аннотация

Мақалада якут және араб студенттерінің этно-бағдарланған аудиториядан тыс үлгісін қолдану арқылы шет тілін оқыту тәжірибесі берілген.

Автор шет тілін оқытуда якут және араб тілдерінің грамматикалық, лексикалық және фонетикалық материалдарын ескере отырып, оқытудың ерекшеліктерін ескеру қажеттігін көрсетеді.

**Негізгі сөздер:** Этно-бағдарлы, аудиториядан тыс үлгі, студенттер.

ЭТНООРИЕНТИРОВАННАЯ ВНЕАУДИТОРНАЯ МОДЕЛЬ ОБУЧЕНИЯ  
ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ ЯКУТСКИХ И АРАБСКИХ СТУДЕНТОВ

Алексеева М.В., Русланұлы Ж.

*ФГБОУ ВО Арктический ГАТУ, Якутск, Россия*

Аннотация

В статье представлен опыт преподавания обучения иностранному языку при помощи этноориентированной внеаудиторной модели якутских и арабских студентов.

Автор указывает на то, что в преподавании иностранному языку необходимо учитывать специфику обучения с учетом грамматического, лексического и фонетического материала якутского и арабского языка.

**Ключевые слова:** Этноориентированная, внеаудиторная модель, студенты.

ETHNO-ORIENTED EXTRACURRICULAR MODEL OF TEACHING  
A FOREIGN LANGUAGE TO YAKUT AND ARAB STUDENTS

Alekseeva M.V., Ruslanuly Zh.

*FSBEI of Higher Education "Arctic State Agrotechnological University", Yakutsk, Russia*

Abstract

The article presents the experience of teaching foreign language teaching using an ethno- oriented extracurricular model of Yakut and Arab students.

The author justify the need to take into account the specifics of teaching a foreign language, it is necessary to take into account the specifics of teaching, taking into account the grammatical, lexical and phonetic material of the Yakut and Arabic languages.

**Keywords:** Ethno-oriented, extracurricular model, students.

Введение

Якут және араб студенттеріне аудиториядан тыс уақытта шет тілін (ағылшын тілін) оқытудағы тәжірибеміз курсанттар сөйлейтін ана тілінің ерекшеліктерін ғана

емес, сонымен бірге олардың елдерінің мәдениеттерінің өзіндік ерекшеліктерін де ескеру қажет екенін көрсетті. Салыстырмалы талдау негізінде лингвистикалық ұғымдарды білу шет тілін тез әрі сапалы меңгеруге көмектеседі.

Якут студенттеріне де, араб студенттеріне де бастапқы кезеңде шет тілін оқытудың студенттің тілдік ортаға сіңіп кеткеніне қарамастан, өзіндік ерекшеліктері мен қиындықтары бар. Біріншіден, бұл айтылымды орнату және түзету, интонация, сөз тіркестері мен сөйлемдерді құру, оқушының ана тілінде кейбір грамматикалық категориялардың болмауы және т.б.

Араб тілінің шет тілін оқытуда міндетті түрде ескерілетін ерекшеліктеріне әліпбимен қатар фонетика да жатады. Якут студенттерінде мұндай қиындықтар болмайды, өйткені якут және ағылшын тілдерінің дауысты дыбыстарының фонетикалық жүйесінде айтарлықтай ұқсастықтар бар, олар бірдей айтылады: [ə] - [æ], [ø] - [ɛ:], [y] - [w] ұзын және қысқа дыбыстарға бөліну бар, дифтонгтар да бар.

Араб тілі семит тілдер тобына жатады. Араб студенттері ағылшын тілін пайдаланған кезде қателесу ықтималдығы жоғары. Оның әліпбиі, грамматикасы, сөздік құрамы және т.б. әртүрлі. Әліпби: араб тілінде 28 дауыссыз және 8 дауысты дыбыс бар. Үнді-еуропалық ағылшын тілінде 24 дауыссыз және 20 дауысты дыбыс бар. Араб тілінде қысқа дауысты дыбыстар маңызды емес, тіпті жазғанда және сөйлегенде ескерілмейді. Олар оңнан солға қарай оқиды, курсивпен оқи алмайды. Бас әріп пен кіші әріптің арасында ешқандай айырмашылықтар жоқ, тыныс белгілері жиі еленбейді. Араб және ағылшын арасындағы бұл негізгі айырмашылықтар арабтарға ағылшын тілін үйрену үшін күрделі қиындықтар туғызады.

**Зерттеудің мақсаты** – шет тілін оқытудың этно-бағдарлы аудиториядан тыс моделін әзірлеу, теориялық түрде негіздеу және эксперименталды түрде тексеру (якут және араб студенттері мысалында).

**Зерттеу объектісі** - якут және араб студенттеріне шет тілін оқыту процесі .

**Зерттеу пәні** – мәдениетаралық қарым-қатынас саласындағы құзыреттіліктерді қалыптастыруға бағытталған студенттерге шет тілін аудиториядан тыс оқытудың этно-бағдарлы моделі.

Нысан, пән, мақсат және гипотеза келесі **зерттеу міндеттерін** анықтады:

1. Этно-бағдарлы білім берудің теориясы мен әдістемесі саласындағы ғылыми тұжырымдарды зерделеу және қорытындылау.

2. Зерттелетін студенттердің елдерінің білім беру жүйелерін, оқу процесін ұйымдастырудың шарттарын және оқу іс-әрекетінің нысандарын зерттеу және сипаттау.

3. Зерттелетін елдердегі шет тілдерін оқытудың салыстырмалы талдауын жасау.

4. Этнобағдарлы да, жалпы типті де қолданылған оқулықтарды талдау.

5. Мәдениетаралық коммуникацияны жүзеге асырудың негізі ретінде этно-бағдарлы оқыту моделін әзірлеу қажеттілігін негіздеу.

6. Этно-бағдарлы оқыту саласындағы әдебиеттерді зерделеу негізінде оқыту құралдарын модельдеу, этнобағдарлы курс моделінің тұжырымдамасын әзірлеу мен сипаттау және модель құру принциптерін бөліп көрсету.

7. Тілді аудиториядан тыс оқытындар үшін шетел тілі бойынша этно-бағдарлы оқулықтың жаңа үлгісін ғылыми негіздеу және әзірлеу.

8. Этно-бағдарлы оқулықты пайдалану бойынша әдістемелік нұсқаулар әзірлеу.

9. Жасалған оқулық бойынша оқушыларға эксперименттік оқытуды жүргізіп, сипаттау.

Осылайша, шет тілін оқыту кезінде үйренушілер сөйлейтін ана тілінің

ерекшеліктерін ескеру қажет. Салыстырмалы талдау негізінде лингвистикалық ұғымдарды білу екінші тілді тез әрі сапалы меңгеруге көмектеседі.

**Әдебиет:**

1. Алексеева М.В., Корякина М.И. Орыс тілін шет тілі ретінде оқытудың теориялық және практикалық мәселелері. Якутск философиялық журналы Номер: 4 (9) Жыл: 2020 Құрылтайшылары: «Орыс гуманистік қоғамы» Гуманизмді дамытуға жәрдемдесу Аймақаралық қоғамдық ұйымының Якутск облыстық филиалы (Якутск қ.) eISSN: 2307-5929 УДК: 378.096 29-31 б.
2. РУДН хабаршысы, Білім беру мәселелері сериясы: тілдер және мамандық, 2015 ж., №4
3. Гатауллина Л.К. Жоғары оқу орнына дейінгі дайындықтың бастапқы кезеңінде ана араб тілін меңгерген студенттерге орыс тілін шет тілі ретінде оқыту мәселесі туралы // Қазан технологиялық университетінің хабаршысы. 2011. № 23, 275-278 б.
4. Ясакова (Орехова) И.А. Кәсіби коммуникациялық дайындық / И.А. Ясакова (Орехова) // Шетелдегі орыс тілі. - 1982. - №5. - 38-40 б.

**Әдебиет:**

1. Alekseeva M.V., Koryakina M.I. Orys tilin shet tili retinde oqytudyn teoriyalyk zhəne praktikalыk məseleleri. YAkutsk filosofiyalyk zhurnaly Nomer: 4 (9) ZHyl: 2020 Qұryltajshylary: «Orys gumanistik qoғamy» Gumanizmdі damytuғa zhərdemdesu Ajmaqaralyk qoғamdyk ұjymynuң YAkutsk oblystyk filialy (YAkutsk қ.) eISSN: 2307-5929 UDK: 378.096 29-31 b.
2. RUDN khabarshysy, Bilim beru məseleleri seriyasy: tilder zhəne mamandyk, 2015 zh., №4
3. Gataullina L.K. ZHoғary oқu ornyna dejingi dajyndyktuң bastapky kezeңinde ana arab tilin menģergen studentterge orys tilin shet tili retinde oqytu məselesi turaly // Qazan tekhnologiyalyk universitetiniң khabarshysy. 2011. № 23, 275-278 b.
4. Yasakova (Orehova) I.A. Kəsibi kommunikatsiyalyk dajyndyk / I.A. Yasakova (Orehova) // SHeteldegі orys tili. - 1982. - №5. - 38-40 b.